Starak Collection Masters

Fundacja Rodziny Staraków | Spectra Art Space | **2021**
Bobrowiecka 6 Warszawa | www.starakfoundation.org

Wraz z prezentacją wyboru dzieł z kolekcji zapraszam Państwa do wędrówki przez kluczowe wypowiedzi artystyczne ostatnich kilku dekad polskiej sztuki i zachęcam do osobistego spotkania oraz fascynującej wymiany myśli i emocji.

Z satysfakcją i rosnącym poczuciem mobilizacji odbieram liczne głosy kierowane pod adresem kolekcji oraz inicjatyw kulturalnych Fundacji Rodziny Staraków i Spectra Art Space. Im dłużej świadomie i uważnie rozwijam kolekcję, wnikam w historię sztuki i treść konkretnych obrazów, tym mocniej utwierdzam się w przekonaniu, że dzieło sztuki potrzebuje, czy wręcz domaga się widza. Wtedy prawdziwie żyje w świadomości społeczeństwa, funkcjonuje w obiegu kultury, wywiera wpływ na teraźniejszość. W konsekwencji, sama kolekcja ma szansę nieustannego rozwoju, a decyzja otwarcia jej dla innych sprawia, że „mieć" przekształca się w „być".

Along with the presentation of works of art from the collection, I would like to invite you to wander through the most significant artistic statements of the past decades of Polish art. I encourage you to intimate rendezvous and to fascinating exchange of thoughts and emotions.

With satisfaction and a growing sense of mobilization I perceive numerous words of praise for the collection and cultural initiatives of the Starak Family Foundation and Spectra Art Space. The longer I consciously and carefully develop my collection, delve into the history of art and the content of specific paintings, the more I am convinced that a work of art needs or even demands a viewer. This is when it truly lives in the consciousness of society, participates in the circulation of culture and exerts an influence on the present. Owing to that, the collection itself has a chance to continuous development and the decision to open it to others transforms "having" into "being".

Jerzy Starak

założyciel Fundacji Rodziny Staraków | founder of the Starak Family Foundation

Rozmowa z Anną i Jerzym Starakami, kolekcjonerami, fundatorami Fundacji Rodziny Staraków oraz Elżbietą Dzikowską, prezes Fundacji Rodziny Staraków

Interview with Anna and Jerzy Starak, collectors, founders of Starak Family Foundation and with Elżbieta Dzikowska, president of the Starak Family Foundation

– Rozmawiamy w budynku Spectra. To starannie przemyślany, imponujący biurowiec, dostrzeżona przez znawców perełka architektoniczna. Dla Pana to ważne miejsce, które skupia jak w soczewce Pana dokonania, sukcesy i wybory, nie tylko biznesowe. Co zadecydowało o umieszczeniu w tym miejscu części Państwa prywatnej kolekcji?

– We are having this conversation in the Spectra building, which is a carefully considered and impressive office building, an architectural gem acknowledged by experts. For you it is an important place, which, like a lens, concentrates your achievements, successes and choices, not only the business ones. What was the deciding factor in placing here a part of your private collection?

Jerzy Starak: Przede wszystkim chciałem podzielić się moją kolekcją z ludźmi, z którymi na co dzień współpracuję. Mam świadomość, jak ważne dla każdego człowieka jest zachowanie równowagi między życiem osobistym i zawodowym. Umieszczenie kolekcji w tym właśnie miejscu stwarza przyjazne warunki pracy, pobudza kreatywność. Poprzez uniwersalny język sztuki zacieśniamy więzy i tworzymy trwałe relacje. Poza tym przyznaję, że odczuwam bardzo dużą satysfakcję z faktu, że w mojej kolekcji znajdują się prace klasyków polskiej sztuki, z którym na co dzień możemy obcować. Przykładem mogą być unikatowy obraz *Powidok słońca. Kobieta w oknie* Władysława Strzemińskiego, rzeźby Magdaleny Abakanowicz, czy dzieła Andrzeja Wróblewskiego.

Jerzy Starak: First and foremost, I was eager to share my collection with people with whom I work on a daily basis. I am aware of how essential it is for everyone to maintain the work-life balance. Locating the collection in this place creates friendly working conditions and it stimulates creativity. Ties are strengthened and long-lasting relationships are created through the universal language of the art. Besides, I admit that it is extremely satisfying for me to know that my collection contains works by Polish art classics, with whom we can have contact on an everyday basis. The unique painting *After-image of Light. Woman in the Window* by Władysław Strzemiński, the sculpture *Nun* by Alina Szapocznikow, and Andrzej Wróblewski's works can serve as examples.

Anna Starak: Dla mnie ogromną rolę odgrywa to, jak sztuka wpisuje się w kontekst, w przestrzeń. Zdarza się, że w gęstej narracji wystaw muzealnych poszczególny obiekt gubi się, zostaje przytłoczony, a w efekcie traci. Jest to ważne również z punktu widzenia odbiorcy sztuki – w natłoku różnych bodźców dzieło wymaga dużego skupienia, które niełatwo osiągnąć. Tymczasem połączenie przestrzeni prywatnej z publiczną może przynieść znakomite rezultaty. Obraz zawieszony w budynku biurowym wpływa na wyobraźnię ludzi, którzy tam pracują, wspiera ich w kreatywnym myśleniu, a dzieło, zyskując odpowiednio dobrane miejsce, rozkwita. Obiekt zostaje dopełniony przez przestrzeń, dzięki niej ożywa, zyskuje nieoczekiwaną ekspozycję.

Anna Starak: For me, it is how art fits into a context, a space that is of major significance. Sometimes it happens that a single object is lost, overwhelmed in a dense narrative of museum exhibitions and, in effect, is underestimated. This is important also from the viewpoint of an art consumer – a piece requires a strong focus, which is difficult to achieve in the accumulation of diverse stimuli. A combination of the private and public space, in turn, can bring excellent results. A painting hung in an office building increases imagination of the people who work there, supports their creative thinking, and the work of art can flourish in a properly selected location. The piece is complemented by the space, revives and gains unexpected exposure through it.

– Kolejnym krokiem było upublicznienie kolekcji dla odbiorców z zewnątrz, zarówno w formie kuratorskich oprowadzań, jak i online na stronie internetowej.

– The next step was to publicize the collection for the outside audience, both in the form of guided walks with the curator and online, via the website.

JS: To naturalna konsekwencja. Prywatne, czy korporacyjne kolekcje sztuki na świecie działają tak już od wielu dekad. W ramach realizowania strategii społecznej odpowiedzialności, światowy biznes w znaczący sposób uzupełnia działania instytucji państwowych i pozarządowych organizacji, tworząc grupę nowoczesnego mecenatu. Tak powstał projekt Spectra Art Space, przestrzeń dedykowana sztuce współczesnej, w której organizujemy wystawy, współpracując z różnymi instytucjami kultury. Chciałbym, aby ta część kolekcji, która jest udostępniona publiczności, odbierana była jako wyraz naszej odpowiedzialności i dbałości o zachowanie znaczenia i wagi polskiego wkładu w wielkie kierunki i awangardy sztuki XX wieku.

JS: This was only a natural consequence. This is how private or corporate art collections have operated for decades worldwide. The world business has been substantially complementing activities pursued by state institutions and non-governmental organizations by forming a modern sponsorship group as part of implementing the corporate social responsibility strategy. This led to the creation of Spectra Art Space project, an experimental space dedicated to contemporary art, where exhibitions are organised in cooperation with a variety of cultural institutions. I would like the part of the collection which is made available to the public to be perceived as a sign of our responsibility and concern about the preservation of the meaning and significance of the Polish contribution to the major directions and avant-gardes of the 20th-century art.

– W prezentowanej kolekcji zwraca uwagę bogata reprezentacja prac Tadeusza Kantora, Henryka Stażewskiego, Wojciecha Fangora, czy Andrzeja Wróblewskiego. To przypadek, przemyślana strategia inwestycyjna, czy kryją się za tym osobiste potrzeby obcowania z twórczością tych właśnie artystów? Jak scharakteryzowaliby Państwo kolekcję?

– What attracts attention in the exhibited collection is the wide representation of works by Tadeusz Kantor, Henryk Stażewski, Wojciech Fangor or Andrzej Wróblewski. Is it merely a coincidence, a thought-out investment strategy or perhaps your individual need for contact with works of these particular artists? How would you characterise your collection?

JS: Początek naszej kolekcji stanowią zakupy klasyki polskiej sztuki przełomu XIX i XX wieku. W spontaniczny sposób czerpałem przyjemność z otaczania się pięknymi obrazami, a do takich niewątpliwie należą dzieła Jacka Malczewskiego, Stanisława Wyspiańskiego, czy Juliana Fałata. Dalej przyszła fascynacja słynną École de Paris. Ta droga w naturalny sposób poprowadziła mnie do sztuki okresu powojennego, ale nie od razu w stronę malarstwa abstrakcyjnego. Na początku pejzaże Piotra Potworowskiego i nowoczesna figuracja wielkich mistrzów: Andrzeja Wróblewskiego i Jerzego Nowosielskiego. Momentem przejścia była i jest dla mnie twórczość Tadeusza Kantora. Rzeczywiście, wysoko cenię sobie dzieła Wojciecha Fangora, między innymi dlatego, że wprowadził polską sztukę wielkim krokiem w przestrzeń światową, mając indywidualną wystawę w nowojorskim Muzeum Guggenheima w 1970 roku.

AS: Ja podchodzę do sztuki w bardzo osobisty sposób. Obcowanie z nią wywołuje we mnie różnorodne emocje. To właśnie nimi staram się kierować. Uwielbiam patrzeć na obraz i czuć, że on mnie niesie, pobudza wyobraźnię, prowokuje do krytycznego myślenia. Znam każde dzieło sztuki, które zdecydowałam się kupić: jego historię, gdzie i kiedy je znalazłam. Nie podążam za jednym kierunkiem czy stylem. Oczywiście mam mistrzów, których twórczość cenię wyjątkowo, choć jednocześnie ciekawi mnie odkrywanie nowej sztuki. Jeśli chodzi o polskich artystów, to w dużej mierze podzielam fascynacje męża: zarówno malarstwem przełomu XIX i XX wieku – obrazami Stanisława Wyspiańskiego, Jacka Malczewskiego, Włodzimierza Tetmajera czy Wojciecha Weissa, jak i sztuką dwudziestowieczną – twórczością Tadeusza Kantora, Jerzego Nowosielskiego czy Andrzeja Wróblewskiego. Jednak to właśnie od chęci zakupu dwóch dzieł Malczewskiego rozpoczęła się moją kolekcjonerska pasja. Pierwszym obrazem, który mnie oczarował, było *Błędne koło* – jego niezwykła dynamika, różnorodność kolorów, postaci, które biorą udział w tym szalonym korowodzie. Drugim był *Portret Heleny Marcell*, obraz równie piękny, ale o jakże odmiennym charakterze od *Błędnego koła*. Aż trudno uwierzyć, że to dzieła tego samego artysty.

– W jakim kierunku będą Państwo rozwijali kolekcję?

JS: Cały czas interesują mnie głównie dzieła polskich klasyków tworzących w awangardzie drugiej połowy XX wieku. Mam nadzieję, że regularne działania prowadzone przez Spectra Art Space przybliżą mnie do decyzji związanych z utworzeniem w mojej kolekcji sekcji sztuki najnowszej. Dziś to dla mnie jeszcze obszar nieco oddalony od głównego nurtu moich wyborów. Niemniej, bacznie przyglądam się i obserwuję go z dużym zainteresowaniem. Tak więc, przygoda trwa i wszystko może się wydarzyć.

AS: Jak już wspominałam, podchodzę do sztuki intuicyjnie. Jestem otwarta na nowe inspiracje. Czasami wręcz zaskakuje mnie zainteresowanie, jakie wzbudza we mnie twórca, o którym wcześniej bym nie pomyślała. Ponieważ moją ogromną pasją jest sztuka użytkowa, tworzenie wnętrz, śledzenie zarówno dokonań uznanych już artystów, jak i twórczości młodych projektantów, potrafię długo poszukiwać odpowiedniego obrazu do konkretnej przestrzeni. Zdarza się, że cierpliwie czekam, aż odnajdę dzieło, które będzie mnie satysfakcjonowało, które idealnie dopełni miejsce. Oczywiście działa to także w drugą stronę. Jeśli zakupię obraz, który mnie fascynuje, jestem w stanie zmienić całe pomieszczenie, by mógł w pełni wybrzmieć. Myślę, że gdyby dzisiaj ktoś zaproponował mi możliwość cofnięcia się w czasie

JS: Initially our collection consisted of acquisitions from the classical Polish art of the turn of the 20th century. I spontaneously derived pleasure from being surrounded with beautiful paintings, and such are undoubtedly the works by Jacek Malczewski, Stanisław Wyspiański or Julian Fałat. This was followed by my fascination with the famous École de Paris. This direction naturally led me to art of the postwar period, although not immediately to abstract painting. In the beginning there were the landscapes by Piotr Potworowski and modern figuration of the great masters: Andrzej Wróblewski and Jerzy Nowosielski. What has always been the moment of transition to me is works by Tadeusz Kantor. Indeed, I highly value works by Wojciech Fangor because, among other things, by having his individual exhibition in the New York Guggenheim Museum in 1970, he introduced Polish art with a bold step into the world.

AS: I approach art in an extremely personal way. Contact with it triggers diverse emotions in me. It is them I am trying to follow. I love looking at a painting and feeling that it carries me, stimulates my imagination, provokes critical thinking. I know every piece of art I have decided to buy: its history, the place and time of finding it. I do not follow one direction or style. Obviously, there are masters whose works I value particularly high, yet at the same time I am curious about new art. As far as Polish artists are concerned, I share my husband's fascinations to a large extent: both when it comes to the painting of the turn of the 20th century: by Stanisław Wyspiański, Jacek Malczewski, Włodzimierz Tetmajer, and Wojciech Weiss, and the 20th-century art: by Tadeusz Kantor, Jerzy Nowosielski and Andrzej Wróblewski. Yet it is the desire to purchase two pieces by Malczewski that gave rise to my passion for collecting. The first painting which enchanted me was *Vicious Circle* – its extraordinary dynamics, variety of colours, characters taking part in the frenzied procession. The second one was *Portrait of Helena Marcell*, an equally beautiful painting, although differing from *Vicious Circle* in character. It is hard to believe these are pieces by the same artist.

– In what direction are you going to expand the collection?

JS: I am still interested mainly in the works by Polish classics who were active in the avant-garde of the second half of the 20th century. I also hope that regular activities undertaken by the Spectra Art Space will bring me closer to decisions concerning the creation of the newest art section in my collection. Although today this area is still somewhat distant from the mainstream of my interest, I watch it closely and with utmost attention. As long as the adventure continues, anything can happen.

AS: As I have already mentioned, my attitude to art is intuitive. I am open to new inspirations. At times, I am astonished by the interest aroused in me by an artist I would have never thought of before. As applied arts, interior design, following achievements of renowned artists and works by young designers are my immense passion, I can spend lots of time seeking a painting suitable for a given space. I sometimes wait patiently until I find a piece which satisfies me, which will perfectly complement a place. Of course, this works also the other way round. When I buy a painting that fascinates me, I can change the whole room to let it resonate in full. I think that if someone offered me a possibility to go back in time and make a change in life, I would become an interior designer. Hence, as for the direction of our collection's development, I think that a significant role is played

i dokonania jakiejś zmiany w życiu, zostałabym architektem wnętrz. Zatem jeśli chodzi o kierunek rozwoju naszej kolekcji, wydaje mi się, że istotną rolę odgrywa tu nie tylko przemyślana strategia, ale także przypadek i intuicja. Własna nieobliczalność.

– Kolekcjonowanie to dla Państwa styl życia, czy alternatywny sposób inwestowania?

JS: Kolekcjonowanie to przygoda. Odnajduję wiele podobieństw na styku kolekcjoner sztuki i biznesmen. Kontakt z dziełami sztuki przynosi radość i odświeżające spojrzenie na codzienne sprawy. Naturalnie, obok wartości intelektualnych i estetycznych, przy podejmowaniu decyzji, które wymagają ryzyka i często niemałych sum pieniędzy, trzeba wykazywać wrażliwość inwestycyjną. W Polsce trudno jest jeszcze mówić o dojrzałym rynku sztuki, więc tym bardziej poruszając się w sferze nowych inwestycji należy bacznie przyglądać się punktom odniesienia. Śledzę i odnoszę się do cen rynkowych osiąganych na aukcjach w Polsce i za granicą.
AS: I dla mnie kolekcjonowanie jest przygodą. Podróżą po sztuce, która wzbogaca o nowe doświadczenia, zapewnia nieoczekiwane spotkania i przeżycia. Jednak na tę podróż należy się odpowiednio przygotować. Można dać się ponieść wyobraźni, ale trzeba także zachować rozwagę. Dlatego nie ustajemy w naszych poszukiwaniach. Staramy się regularnie jeździć na targi sztuki, na Art Basel czy Frieze Art Fair w Londynie, oraz nie omijać ważnych wydarzeń, jak choćby Biennale w Wenecji, by wciąż na nowo odkrywać przyjemność patrzenia na sztukę.

– W powszechnej opinii, Jerzy Starak kojarzony jest z aktywnym działaniem na rzecz rozwoju polskiej nauki, głównie z dziedziny farmacji i medycyny, poprzez finansowanie badań naukowych, wpieranie innowacyjnych technologii i polskich patentów. Od 2001 roku istnieje Fundacja Polpharmy. Jakie cele stawia sobie Fundacja Rodziny Staraków, powołana w 2008 roku?

JS: Współczesność przykłada dużą wagę do innowacyjnych, odkrywczych postaw i działań wspartych o zaplecze intelektualne. Intelekt połączony z wyobraźnią to całość warunkująca postęp. Stąd każde świadome, rozwinięte społeczeństwo musi dbać zarówno o wysoką kulturę, jak i o nowoczesną naukę. Działania tego rodzaju wzmacniają zrozumienie dla znaczenia twórczości, kształtują poczucie odpowiedzialności za dziedzictwo kulturowe i naukowe, uczą szacunku do innych ludzi poprzez uznanie wolności ekspresji artystycznej i badawczego eksperymentu. Idea obu Fundacji powstała z potrzeby serca. Bez nauki i sztuki nie ma rozwoju. Postanowiłem wspierać obie dziedziny, bo wiem, że Polska to kraj wielu utalentowanych ludzi, którym należy się szansa. Naukowców i artystów łączy ta sama pasja tworzenia, odkrywania, a co najważniejsze szukania odpowiedzi na jeszcze nie zadane pytania.
Elżbieta Dzikowska, prezes Fundacji Rodziny Staraków: Głównym celem Fundacji Rodziny Staraków jest idea wspierania i promowania młodych, zdolnych ludzi, tworzenia dla nich optymalnych warunków rozwoju oraz pomoc w realizacji ich marzeń i pomysłów na życie. Jednocześnie, od wielu lat animuje działania związane ze sztuką, w ramach kolekcji, jak i stworzonej przestrzeni Spectra Art Space, gdzie przede wszystkim realizujemy cykl monograficznych wystaw w cyklu Masters. Po ośmiu latach intensywnej działalności Spectra Art Space z sukcesem zaistniała na warszawskiej scenie instytucji kultury. Staraniem Fundacji powstało miejsce cenione i rozpoznawalne

not only by a thought-over strategy but also by accident and intuition. Our own incalculability.

– Is collecting your lifestyle or rather an alternative form of investment?

JS: Collecting is an adventure. I can certainly see a lot of similarities at the meeting point of an art collector and a businessman. The contact with works of art brings joy and a fresh outlook on everyday matters. Naturally, when making decisions that involve risk and, not seldom, substantial sums of money, you must combine intellectual and aesthetic values with investment sensitivity. There is still no mature art market to speak of in Poland and therefore it is all the more necessary to pay close attention to benchmarks in the sphere of new investments. I follow and refer to the market prices achieved at auctions in Poland and abroad.
AS: Collecting is an adventure for me, too. A journey across art, which enriches you with new experiences, ensures unexpected meetings and emotions. But you must be properly prepared for such a journey. You can be carried by your imagination but reason is also important. Therefore, we continue our pursuits. We try to go to art fairs, Art Basel or Frieze Art Fair in London regularly and not to miss significant events, such as Biennale in Venice, to rediscover the pleasure of looking at art again and again.

– In the general opinion, Jerzy Starak is associated with active work for the development of Polish science, predominantly in the field of pharmacy and medicine, through financing scientific research, as well as supporting innovative technologies and Polish patents. Polpharma Scientific Foundation has been operating since 2001. What are the goals set by the Starak Family Foundation, which was established in 2008?

JS: The present day attaches great importance to innovative, exploratory attitudes and activities based on the intellectual potential. The combination of intellect and imagination is a whole that determines progress. Hence, every conscious and developed society must take care of both high culture and modern science. This type of activities enhance the understanding of the significance of creative work, form the sense of responsibility for cultural and scientific heritage, teach respect for other people by acknowledging the freedom of artistic expression and research experiment. The idea of both Foundations originated from the inner need. There is no development without science and art. I decided to support both these fields because I know that Poland is home to many talented individuals who deserve their chance. Scientists and artists share the passion for creating, discovering and, most importantly, seeking answers to unasked questions.
Elżbieta Dzikowska, President of the Board of the Starak Family Foundation: The aim of the Starak Family Foundation is to support and promote young talents, create the best possible conditions for their development, and help them achieve their dreams and ideas for life. At the same time, it has animated activities related to art both as part of the collection and of Spectra Art Space for many years. After eight years of intensive activities, Spectra Art Space has successfully entered the Warsaw stage of cultural institutions. The Foundation's endeavours have contributed to the establishment of a place which is appreciated and recognisable home and abroad. We are planning to complement and support the activities taken by museums and other state-owned and non-governmental institutions,

w Polsce i na świecie. Planujemy uzupełniać i wspierać działania muzeów oraz innych państwowych i pozarządowych instytucji, rozwijając tym samym w Polsce mechanizm współpracy publiczno-prywatnej na polu mecenatu kulturalnego oraz społecznej odpowiedzialności biznesu.

– W jaki sposób Fundacja realizuje wyznaczone cele?

ED: Zwracam szczególną uwagę na realizacje projektów przeznaczonych dla młodych twórców, których artystyczne aspiracje, marzenia i projekty są w tej dziedzinie głównym obszarem wsparcia fundacji. To niezwykle ważne, aby nie zapominać, że żyjemy w dynamicznie zmieniającej się rzeczywistości. Jej najbardziej aktualny obraz, wnikliwe obserwacje i wrażliwe wnioski wyraźnie widać w wypowiedziach młodych twórców. To właśnie z myślą o nich powstał projekt SOON_, dynamiczna i otwarta na eksperyment platforma do prezentacji wypowiedzi z zakresu sztuk wizualnych. Od czerwca 2013 roku już ponad 60 młodych artystów zmierzyło się z zadaniem z zakresu site-specyfic. Tym samym budynek Spectra zyskał ciekawą, pulsującą energią i kreatywnością przestrzeń, gdzie pracownicy i goście mają okazję śledzić przegląd prac ilustrujących zakres zainteresowań najmłodszego pokolenia twórców.

W 2021 roku, w odpowiedzi na ograniczenia wywołane pandemią, powołaliśmy interdyscyplinarną platformę online now.starakfoundation.org, rozumianą jako miejsce prezentacji projektów twórczyń i twórców różnych dziedzin i dyscyplin. Od literatury, poprzez taniec, muzykę po sztuki wizualne, film, performance.

Kolejną ważną inicjatywą jest sukcesywnie rozwijana od 2015 roku współpraca Muzeum Sztuki w Łodzi i Fundacji Rodziny Staraków, jako głównego mecenasa tej instytucji. Opiera się ona nie tylko na niezbędnym zaufaniu i partnerstwie, ale przede wszystkim na przyjaźni i szacunku obu instytucji. Wspieramy się przy tworzeniu atrakcyjnych i wartościowych wystaw, organizacji znaczących wydarzeń, opracowywaniu istotnych publikacji i katalogów. Dla programu Fundacji, kluczowym jest możliwość uzupełniania naszych wystaw o dzieła z imponującego, a przy wielu okazjach niezastąpionego łódzkiego zbioru. Z drugiej strony Muzeum otrzymuje wsparcie, które pozwala realizować ambitne programy edukacyjne, projekty wydawnicze, a także ważny społecznie program kultury dostępnej, umożliwiając bezpłatne wejście do Muzeum dla młodzieży, seniorów, czy osób niepełnosprawnych.

– Czy podejmują Państwo działania na rzecz promocji polskiej sztuki poza granicami kraju?

ED: Tak, zdecydowanie to jeden z filarów naszej działalności. Poza współpracą z muzeami na całym świecie, głównie poprzez wypożyczenia dzieł z kolekcji, regularnie organizujemy wystawy w Wenecji podczas Biennale Arte. Pierwsza, dedykowana twórczości Ryszarda Winiarskiego, odbyła się w 2017 roku, jako oficjalne wydarzenia towarzyszące Biennale. Druga, zatytułowana „Force Field", odbyła się w 2019 roku, prezentując projekty artystek i artystów wyłonionych spośród wcześniejszych uczestników projektu SOON_. W 2022 roku również nie zabraknie nas podczas tej wciąż najważniejszej imprezy na świecie dedykowanej sztuce współczesnej.

Warszawa, październik 2021

thus developing the mechanism of public-private partnerships in the area of cultural patronage and social corporate responsibility in Poland.

– How does the Foundation pursue the set goals?

ED: I attach particular attention to implementing projects addressed to young artists, whose artistic aspirations, dreams and projects are the main area of the Foundation's support in this field. It is extremely important to remember that we are living in a dynamically changing reality. Its most up-to-date image, insightful observations, and sensitive findings can be noticed in young artists' statements. It is with them in mind that the SOON_ project has been developed: a dynamic platform which is open to experiment and serves the purpose of presenting statements about visual arts. As many as over 60 young artists have faced a site-specific task since June 2013. Thus, the Spectra building has gained an interesting vibrant and creative space, where employees and visitors can see an overview of works illustrating the scope of interests of the youngest generation of artists. In 2021, in response to the limitations caused by the pandemic, we established the now.starakfoundation.org online interdisciplinary platform, which we understood as a place to present the projects of various disciplines. From literature, through dance, music, to visual arts, film, performance.

The cooperation with Muzeum Sztuki in Łódź is another important initiative of the Starak Family Foundation, which has been successively developed since 2015. It is based not only on the necessary trust and partnership, but above all on the friendship and respect of both institutions. We support each other in the creation of attractive and valuable exhibitions, organization of significant events, preparation of relevant publications and catalogs. The key to the Foundation's program is the possibility of supplementing our exhibitions with works from the impressive and, on many levels, irreplaceable collection in Łódź. On the other hand, the Museum receives support that allows it to carry out ambitious educational programs, publishing projects, as well as a socially important program of accessible culture, enabling free entry to the Museum for young people, seniors or disabled people.

– Do you undertake activities to promote Polish art abroad?

ED: Yes, it is definitely one of the pillars of our activity. In addition to cooperating with museums around the world, mainly by loans of the works of art from the collection, we regularly organize exhibitions in Venice during the Biennale Arte. The first one, dedicated to the oeuvre of Ryszard Winiarski, took place in 2017 as the official collateral event. The second – "Force Field" – took place in 2019, presenting the projects of artists selected among the previous participants of the SOON_ project. In 2022, we will be present in Venice, during this still the most important event in the world dedicated to contemporary art.

Warsaw, October 2021

Kolekcja powojennej polskiej sztuki udostępniona publicznie przez Annę i Jerzego Staraków jest wyrazem, nie tyle osobistego upodobania, co poczucia odpowiedzialności, cechującego wszystkich wybitnych mecenasów sztuki. Odzwierciedla rozwój właścicieli od postawy miłośników, kupujących dzieła sztuki dla własnej satysfakcji i zaspokojenia, do roli kolekcjonerów świadomych i zobligowanych do wspierania, upowszechniania, a bywa także tworzenia, zjawisk współczesnej kultury. Jest to proces, który przekształca pasję entuzjasty, w pasję badacza, dokonującego wyborów podyktowanych wiedzą i wizją. W efekcie, powstała kolekcja o walorach muzealnych, która jest rzetelnym streszczeniem najważniejszych nurtów i kierunków współczesnej polskiej plastyki. Skupia uwagę na dziełach dojrzałych, utrwala pozycję wybitnych indywidualności, jednocześnie ukazuje zróżnicowanie postaw znaczących dla całości obrazu sztuki tego czasu, nie tylko w Polsce, ale i na świecie.

Cykl rzeźbiarskich aktów **Katarzyny Kobro** oraz seria rysunków nawiązujących do unistycznych form i unikatowy obraz *Powidok słońca. Kobieta w oknie* **Władysława Strzemińskiego** inaugurują kolekcję, oddając prym dwóm fundamentalnym postawom artystycznym „matki" i „ojca" polskiej awangardy.

Wyjątkową pozycję w kolekcji zajmuje dorobek artystyczny wielkich indywidualności sceny polskiej sztuki – **Andrzeja Wróblewskiego** z jego ekspresją, metaforą i liryką tragizmu, sformułowaną we własne radykalne zasady ideowe, reprezentanta „realizmu istotnego", uważnego obserwatora trudnej rzeczywistości powojennej Polski; **Tadeusza Kantora** i jego wizjonerskiej koncepcji będącej sumą poglądów na przesłanie artysty XX wieku, unikalnego pioniera w dziedzinie sztuk wizualnych i teatru o niespotykanym nasyceniu osobowości; **Marii Jaremy**, która swoim abstrakcjom nadaje wyraźnie anatomiczne kształty, tworząc subtelne i nasycone znaczeniami monotypie; **Romana Opałki** należącego, z jego koncepcją „Opisanie świata" realizowanego w pełni w obrazach – *Detalach* 1965 +/- ∞, do fundamentalnych zjawisk w światowej sztuce współczesnej; **Wojciecha Fangora** działającego twórczo w obszarze optical-artu, którego obrazy wypełniają malowane sfumato barwne kompozycje kręgów i fal sprawiające wrażenie ruchu, magnetyzujących i wciągających widza w wizualną wzrokową zabawę; **Magdaleny Abakanowicz**, twórczyni naturalnych, niemal fizjologicznych tkaninowych *Abakanów* oraz surowych, betonowych, odindywidualizowanych *Kroczących Tłumów*, znanych z wielu miejsc na świecie; **Ryszarda Winiarskiego**, poszukującego formuły dla dzieła obiektywnego i idealnego, wywodzącego swoje *Obszary* z zagadnień matematyki i rachunku prawdopodobieństwa; **Aliny Szapocznikow** której rzeźbiarskie formy zdefiniowały nowoczesne i przełomowe postrzeganie kobiecości.

Główny trzon kolekcji, stanowi malarstwo abstrakcyjne lat 50-tych, 60-tych i 70-tych prezentujące bogactwo idei i kierunków oraz wyrażające fascynację właścicieli twórczością kreatorów życia artystycznego tamtego czasu. Należą do nich przede wszystkim: **Henryk Stażewski**, wierny w całej swojej twórczości badacz syntezy, rygoru i jasności abstrakcji

The collection of the post-war Polish art, which was made available to the public by Anna and Jerzy Starak, expresses the feeling of responsibility, which is characteristic of all prominent patrons of the arts, rather than their personal penchant. It reflects the development of the owners: from the attitude of an art lovers, who purchase works of art for their own satisfaction and fulfillment, to the role of a conscious collectors obliged to support, popularize and at times even create contemporary cultural phenomena. It is a process transforming the passion of an enthusiast to the passion of an explorer, who makes choices determined by knowledge and vision. The result is a museum-specific collection that is a reliable summary of the mainstreams and major directions of the contemporary Polish visual arts. It concentrates on mature works and establishes positions of remarkable personalities, at the same time presenting diversity of attitudes that are significant for the general image of the art of that time, not only in Poland but also worldwide.

A series of **Katarzyna Kobro**'s sculptural nudes and a series of drawings referring to unistic forms and the unique painting *After-image of Light. Woman in the Window* by **Władysław Strzemiński**, inaugurate the collection, reflecting the two fundamental artistic attitudes of "the mother" and "the father" of the Polish avant-garde.

An exceptional position in the collection is occupied by the œuvre of great personalities of the Polish art: **Andrzej Wróblewski**, with his expression, metaphor and lyrics of tragism, formulated in his own radical ideological principles, the representative of "substantial realism", an attentive observer of the difficult reality of post-war Poland; **Tadeusz Kantor** with his visionary concept being a sum of ideas about the message of the 20th-century artist, a creator in the area of visual arts and theatre, a unique exceptionally creative personality; **Maria Jarema** who, by giving clearly anatomical shapes to her abstractions, created subtle monotypes, suffused with ambiguous meaning; **Roman Opałka**, who, with his concept of "Description of the World", fully pursued in *Details* 1965 +/- ∞, belonged to essential phenomena in the global contemporary art; **Wojciech Fangor**, who was creative in the area of optical art, his paintings are filled with mesmerising colourful compositions of circles and waves, which make the impression of motion, that involves viewers in a visual game, entertaining them with visual puzzles; **Magdalena Abakanowicz**, the author of natural, almost physiological fabric *Abakans* and raw, concrete *Walking Crowds*, known from many site-specific arrangements around the world; **Ryszard Winiarski**, an explorer of a new formula for an objective and perfect art work, deriving his *Areas* from the problems of mathematics and probability; **Alina Szapocznikow**, whose sculptural forms have defined a modern and groundbreaking perception of femininity.

The core of the collection is abstract paintings of the 1950s, 1960s and 1970s, which depict a variety of ideas and directions, and express the fascination of owners with the works by the creators of the artistic life of those times. One can see here works of artists such as: **Henryk Stażewski**, who – in all his works – was a faithful explorer of synthesis, rigour and clearness of geometric abstract;

geometrycznej; **Jonasz Stern**, z wyraźną refleksją egzystencjalną, konstruowaną w tajemniczy, wieloznaczny świat symboli i metafor; **Stefan Gierowski** w wielkoformatowych kompozycjach malarskich wywiedzionych z doświadczeń oka, podążających w kierunku badania przestrzeni i ruchu, w których buduje uniwersalne refleksje filozoficzne posługując się symbolizmem abstrakcyjnym; **Jan Lebenstein**, dokonujący w swojej twórczości ciągłych modyfikacji form przekazu, jego obrazy zawierają imponujące połączenia ekspresjonizmu i abstrakcji; **Kajetan Sosnowski** prezentujący postawę eksperymentatora poszukującego inspiracji intelektualnych w zagadnieniach naukowych, które przekształca i porządkuje z magiczną siłą; **Stanisław Fijałkowski**, przy użyciu znaków i symboli budujący ideogramy kompozycji metafizycznych, którym towarzyszą zazwyczaj poetyckie tytuły, w konfrontacji z obrazem często przewrotne, prowadzą do wyzwolenia z rutyny wizualnej; **Edward Krasiński**, jeden z najważniejszych przedstawicieli polskiej neo-awangardy lat 60-tych i 70-tych, podążający śladem refleksji konstruktywistycznej, wyraźnie przeciętej dadaistycznym żartem, interweniuje, zaznacza, anektuje przestrzeń niebieskim scotchem szerokości 19 mm.

Metaforyczne i ekspresyjne wizje **Jerzego Tchórzewskiego** i **Tadeusza Brzozowskiego** oraz delikatne, precyzyjne i intymne zapisy **Erny Rosenstein**, kolaże **Teresy Rudowicz**, czy duchowe podróże **Janiny Kraupe-Świderskiej** uzupełniają obraz polskiej abstrakcji powojennej o nurt bliski poetyce surrealizmu. Malarstwo figuratywne reprezentowane jest przez nawiązujące do estetyki ikony, fizyczne i duchowe wizerunki kobiet kontemplowane w obrazach **Jerzego Nowosielskiego** oraz subtelne i melancholijne kompozycje **Teresy Pągowskiej**, malowane płaską plamą koloru zamkniętego miękką, linią.

Ważną dekadą są tu lata 70-te i twórczość hiperrealistów jak **Łukasz Korolkiewicz** i **Ewa Kuryluk** oraz malarstwo **Edwarda Dwurnika**, **Jana Dobkowskiego** oraz **Jerzego „Jurrego" Zielińskiego**. Lata 70-te XX wieku to przede wszystkim sztuka konceptualna, reprezentowana w kolekcji przez *Interwencje* wspomnianego wcześniej Edwarda Krasińskiego, ale także przez unikatowe, budowane z soczewek *Neutronikony* **Jerzego Rosołowicza**, czy malarstwo z elementami semiotyki i semantyki **Andrzeja Dłużniewskiego**. Ważne miejsce w tej dekadzie zajmuje również nurt body-artu i foto-artu reprezentowany przez fotografie **Natalii LL**.

Dalej kolekcja rozwija się w kierunku lat 80-tych, ujawniając aktywność malarzy Gruppy reprezentowanych w zbiorze przez obrazy autorstwa **Włodzimierza Pawlaka**, **Jarosława Modzelewskiego**, **Marka Sobczyka**, **Ryszarda Woźniaka**, **Ryszarda Grzyba** i **Pawła Kowalewskiego**. Ostatnie dwudziestolecie polskiej sztuki formułują zarówno intrygujące i mistyczne malarstwo **Leona Tarasewicza** z wyraźnymi sugestiami wizji natury, jak i obrazy reprezentantów grupy „Ładnie" **Wilhelma Sasnala**, **Marcina Maciejowskiego** i **Rafała Bujnowskiego** prezentujące nurt sztuki społecznie zaangażowanej o widocznym krytycznym nastawieniu do kultury masowej.

Warta podkreślenia jest obecność w kolekcji rzeźb przedwojennych klasyków: **Xawerego Dunikowskiego** i **Augusta Zamoyskiego**, którzy w swojej sztuce łączyli różne wątki nowatorskie z nawiązaniami do klasycyzujących form.

Jonasz Stern, with a clear existential reflection constructed in a secret ambiguous world of symbols and metaphors; **Stefan Gierowski**, in large-format painting compositions derived from experiences of the eye, striving for exploring space and motion, where universal philosophical reflections are built with the use of abstract symbolism; **Jan Lebenstein**, who continuously modified forms of message in all his works, his paintings encompass impressive combinations of expressionism and abstraction; **Kajetan Sosnowski**, who presented an attitude of an experimenter seeking intellectual inspirations in scientific issues, which he transformed and arranged with a magical power; **Stanisław Fijałkowski**, who builds – with signs and symbols – ideograms of metaphysical compositions, usually accompanied by poetic titles which are often perverse in confrontation with the painting and lead to liberation from the visual routine; **Edward Krasiński**, one of the most important representatives of the Polish neo-avant-garde of the 1960s and 1970s, who – following constructivist reflection clearly interjected with a Dadaistic joke – interferes, marks, annexes space with a 19 mm wide Scotch blue.

The metaphorical and expressive visions of **Jerzy Tchórzewski** and **Tadeusz Brzozowski** as well as the delicate, precise and intimate compositions of **Erna Rosenstein**, the collages of **Teresa Rudowicz**, or the spiritual journeys of **Janina Kraupe-Świderska** complete the image of Polish post-war abstraction with a trend close to the poetics of surrealism.

Figurative painting is represented by portraits of women immersed in contemplation, which refer to the aesthetics of icons, by **Jerzy Nowosielski**, and subtle and melancholic paintings by **Teresa Pągowska**, painted with a flat spot of colour closed with a soft line. An important decade here is the 1970s, both with the hyperrealism, represented by such artists as **Łukasz Korolkiewicz** and **Ewa Kuryluk**, and the paintings of **Edward Dwurnik**, **Jan Dobkowski** and **Jerzy "Jurry" Zieliński**. The 1970s are primarily conceptual art, represented in the collection by *Interventions* the aforementioned Edward Krasiński, but also by the unique, made of lenses, *Neutronikons* by **Jerzy Rosołowicz**, or painting with elements of semiotics and semantics by **Andrzej Dłużniewski**.

An important place in this decade is also occupied by the body-art and photo-art trend represented by the photographs of **Natalia LL**.

The collection develops further in the direction of the 1980s, demonstrating activity of Gruppa represented in the collection by paintings by **Włodzimierz Pawlak**, **Jarosław Modzelewski**, **Marek Sobczyk**, **Ryszard Woźniak**, **Ryszard Grzyb** i **Paweł Kowalewski**. The past two decades of the Polish art have been formed by both intriguing and mystical paintings by **Leon Tarasewicz** with clear suggestions of the vision of the nature and paintings by **Wilhelm Sasnal**, **Marcin Maciejowski** and **Rafał Bujnowski**, which present the stream of socially engaged art with a visible critical attitude to mass culture.

It is worth emphasising the presence of sculptures by pre-war classics in the collection: **Xawery Dunikowski** and **August Zamoyski**, who combined various innovative motifs with references to classicising forms.

In the recent years, the theme of women's art resonates particularly strongly in the collection. On the wave of redefining

W ostatnich latach szczególnie mocno w kolekcji wybrzmiewa wątek sztuki kobiet. Na fali redefinicji historii na herstorię do kolekcji dołączają artystki działające na obrzeżach głównego nurtu, których twórczość podlega nowym badaniom i odkryciom. Należą do nich między innymi – **Danuta Lewandowska**, **Wanda Paklikowska-Winnicka**, **Maria Michałowska**, **Anna Cyronek-Kalinowska**, **Zofia Artymowska**, **Jadwiga Maziarska**, czy **Teresa Tyszkiewicz**. Artystki młodszego pokolenia – **Jadwiga Sawicka**, **Joanna Rajkowska**, czy **Katarzyna Kozyra** – reprezentują sztukę krytyczną lat 90-tych.

Język sztuki zmienia się nieustannie modyfikowany przez teraźniejszość. Zatem jesteśmy zobowiązani i zapraszani do ciągłej konfrontacji. Znaczenie i zawartość pojęcia piękna, prawdy, trwałości i nietrwałości znajdują się w permanentnym ruchu, ulegają wielokrotnym przemieszczeniom. Tym samym kierują odbiorcę w obszar intelektualnych poszukiwań, warunkujących jakość uczestniczenia w zjawiskach kulturotwórczych. Jedną z ważniejszych form partycypacji jest kolekcjonerstwo. Dzięki tworzeniu zbiorów mamy możliwość składania i przechowywania obrazu danej rzeczywistości. W tym przypadku niedalekiej przeszłości, stanowiącej klasykę współczesności. Przemyślane działania kolekcjonerskie stanowią ważny impuls do budowania własnej tożsamości w przestrzeni intelektualnej, estetycznej, kulturowej. Są wyrazem pełnego zrozumienia i pobudzania potrzeb, które stanowią o istnieniu i rozwoju tkanki kulturotwórczej.

Przygoda, jakiej doświadcza poszukiwacz, gdy jego umiejętności odróżniania ważnego od banalnego stają się sprawne i celne, jest nieocenioną radością. W zasadzie ten moment stanowi o uleganiu całkowitym namiętnościom nie do powstrzymania. Podążanie w głąb przez zaskakujące rejony ludzkiego intelektu i wyobraźni to jak dotykanie żywiołu. Intryguje, zadziwia, pobudza, buduje, sprawia, że odczuwamy i widzimy więcej, że nasze reakcje są pełne i skuteczne.

history into herstory, the collection is joined by artists operating on the outskirts of the mainstream, whose work is subject to new research and discoveries. They include, among others – **Danuta Lewandowska**, **Wanda Paklikowska-Winnicka**, **Maria Michałowska**, **Anna Cyronek-Kalinowska**, **Zofia Artymowska**, **Jadwiga Maziarska**, and **Teresa Tyszkiewicz**. Artists of the younger generation – **Jadwiga Sawicka**, **Joanna Rajkowska**, and **Katarzyna Kozyra** – represent the critical art of the 90s.

The language of the art is being modified by the present day. Hence, we are obliged and invited to become involved in a continuous confrontation. The meaning and contents of the notion of beauty, truth, permanence and impermanence are in a perpetual motion and are subject to numerous displacements. Thus they position the recipient towards intellectual explorations that determine the quality of participation in culture-forming phenomena. The measure for maintaining the current state of affairs, which results from the impact exerted by art on social activities, is the specific activity it stimulates. One of the major forms of participation is collecting. Through creating collections, we have a chance to put together and store the image of a given reality: in this case it is a close future being the classic of the present day. Well-thought collecting activities are an important impulse for building one's own identity in the intellectual, aesthetic and cultural space. They are an expression of a full understanding for and stimulating of the needs that determine the existence and development of the culture-forming fabric.

The adventure experienced by explorers when their ability to distinguish between the important and the trivial becomes efficient and accurate is an invaluable joy. Essentially, this moment determines yielding to total passions that cannot be resisted. Going deeply and through the surprising regions of the human mind and imagination is like touching the element. It intrigues, astonishes, stimulates, builds, makes us feel and see more, and makes our reactions complete and effective.

Ania Muszyńska
kuratorka | curator
Starak Collection · Spectra Art Space

STARAK COLLECTION MASTERS

Katarzyna Kobro (1898–1951)
Akt (I) | Nude (I) | 1925–1930
brąz | bronze | 22×13×19 cm

Katarzyna Kobro (1898–1951)
Akt (II) | Nude (II) | 1925–1927
brąz | bronze | 27×30×16 cm

Władysław Strzemiński (1893–1952)
Jabłka | Apples | 1943
tempera, kredka na kartonie | tempera, crayon on cardboard | 38×29,5 cm

Władysław Strzemiński (1893–1952)
Powidok słońca. Kobieta w oknie | After-image of Light. Woman in the Window | 1948
olej na płótnie | oil on canvas | 77×57 cm

Andrzej Wróblewski (1927–1957)
Ślubna fotografia | Wedding Photograph | 1948
olej na płótnie | oil on canvas | 70×120 cm

Andrzej Wróblewski (1927–1957)
Autoportret | Self-Portrait | 1949
olej na płótnie | oil on canvas | 92×62 cm

Andrzej Wróblewski (1927–1957)
Kolejka trwa | The Queue Continues | 1956
gwasz, akwarela na papierze | gouache, watercolor on paper | 99,8×150,6 cm

Henryk Stażewski (1894–1988)
Ucieczka | Escape | 1947
tempera na kartonie | tempera on cardboard | 42×36 cm

Jerzy Nowosielski (1927–2011)
Dziewczyna | The Girl | lata 50. XX w.| 1950s
olej, tektura naklejona na płótno | oil, cardboard glued on canvas | 40×30 cm

Maria Jarema (1908–1958)
Wyrazy | Words | 1956
monotypia, olej, gwasz, papier, płótno | monotype, oil, gouache, paper, canvas | 70×100 cm

Tadeusz Kantor (1915–1990)
Rori | 1957
olej na płótnie | oil on canvas | 150×120 cm

Tadeusz Kantor (1915–1990)
Peinture | 1961
olej, emalia na płótnie| oil, enamel on canvas | 194,7×129,8 cm

Stefan Gierowski (*ur.* | *b.* 1925)
LXXV | 1959
olej na płótnie | oil on canvas | 135×150 cm

Tadeusz Brzozowski (1918–1987)
Egzercyrka | 1962
olej na płótnie | oil on canvas | 92×74 cm

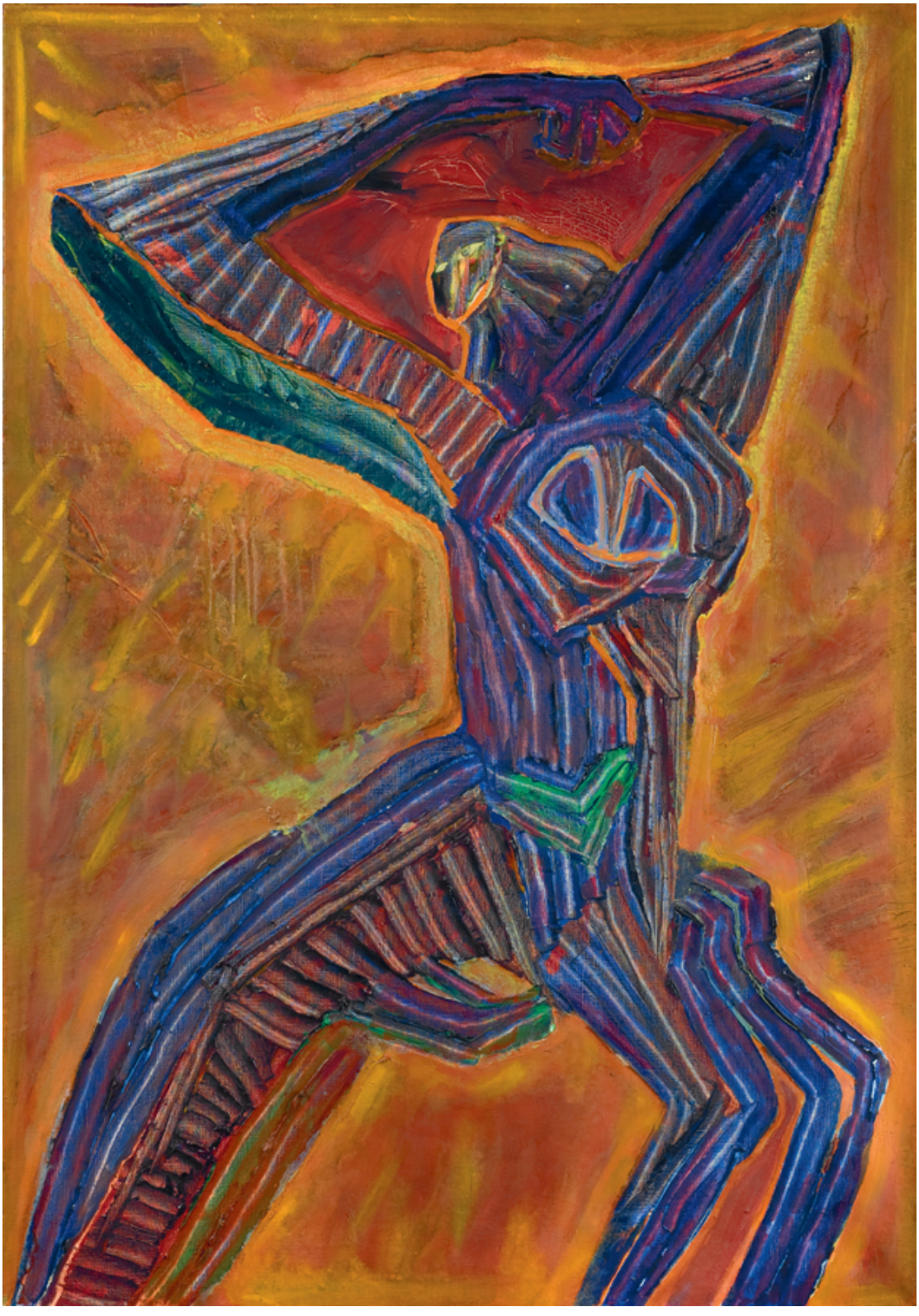

Jerzy Tchórzewski (1928–1999)
Uciekająca przed pożogą | Fleeing the Conflagration | 1955
olej na płótnie | oil on canvas | 135×95 cm

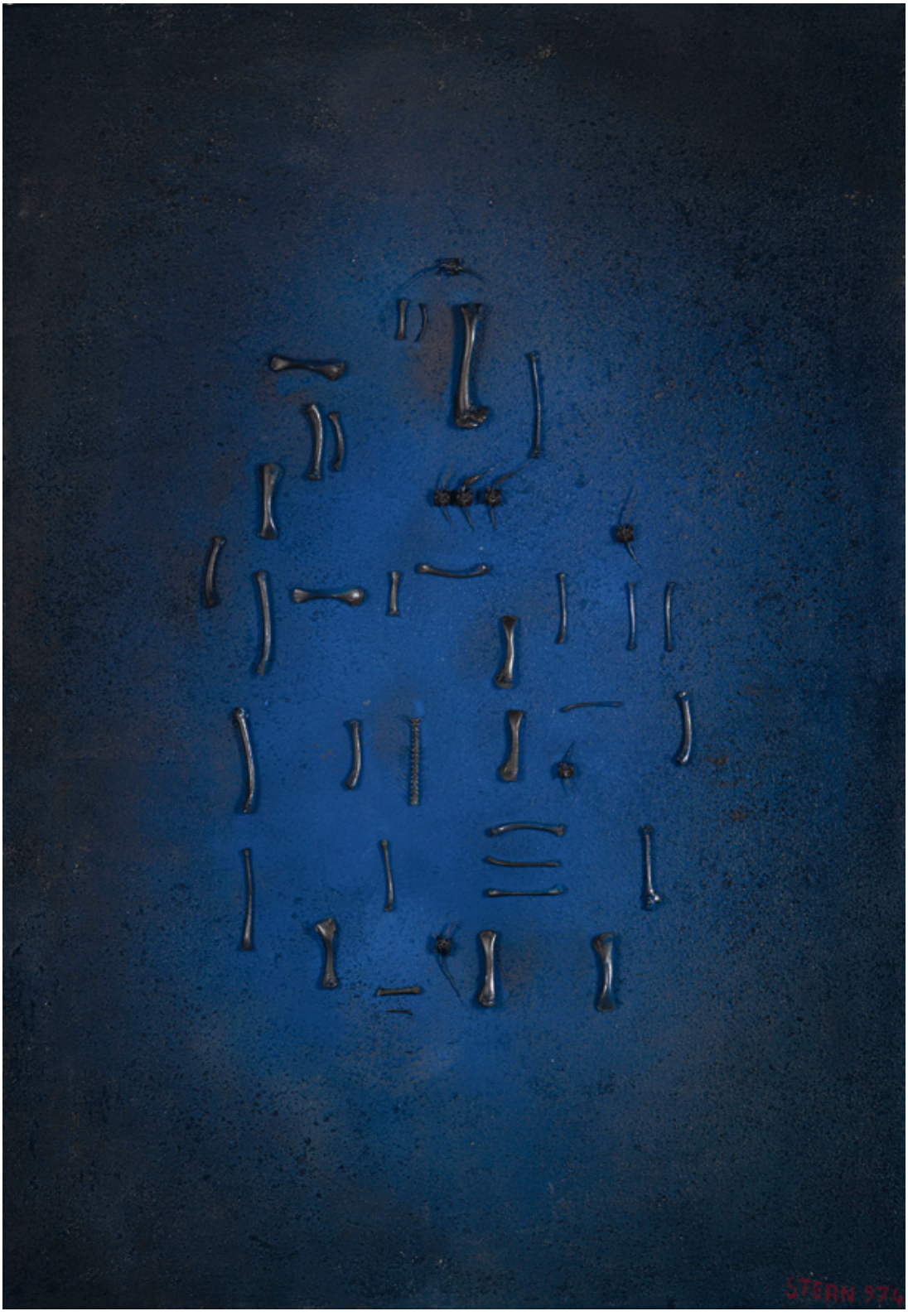

Jonasz Stern (1904–1988)
Kompozycja | Composition | 1974
technika własna, płótno | own technique, canvas | 116×81 cm

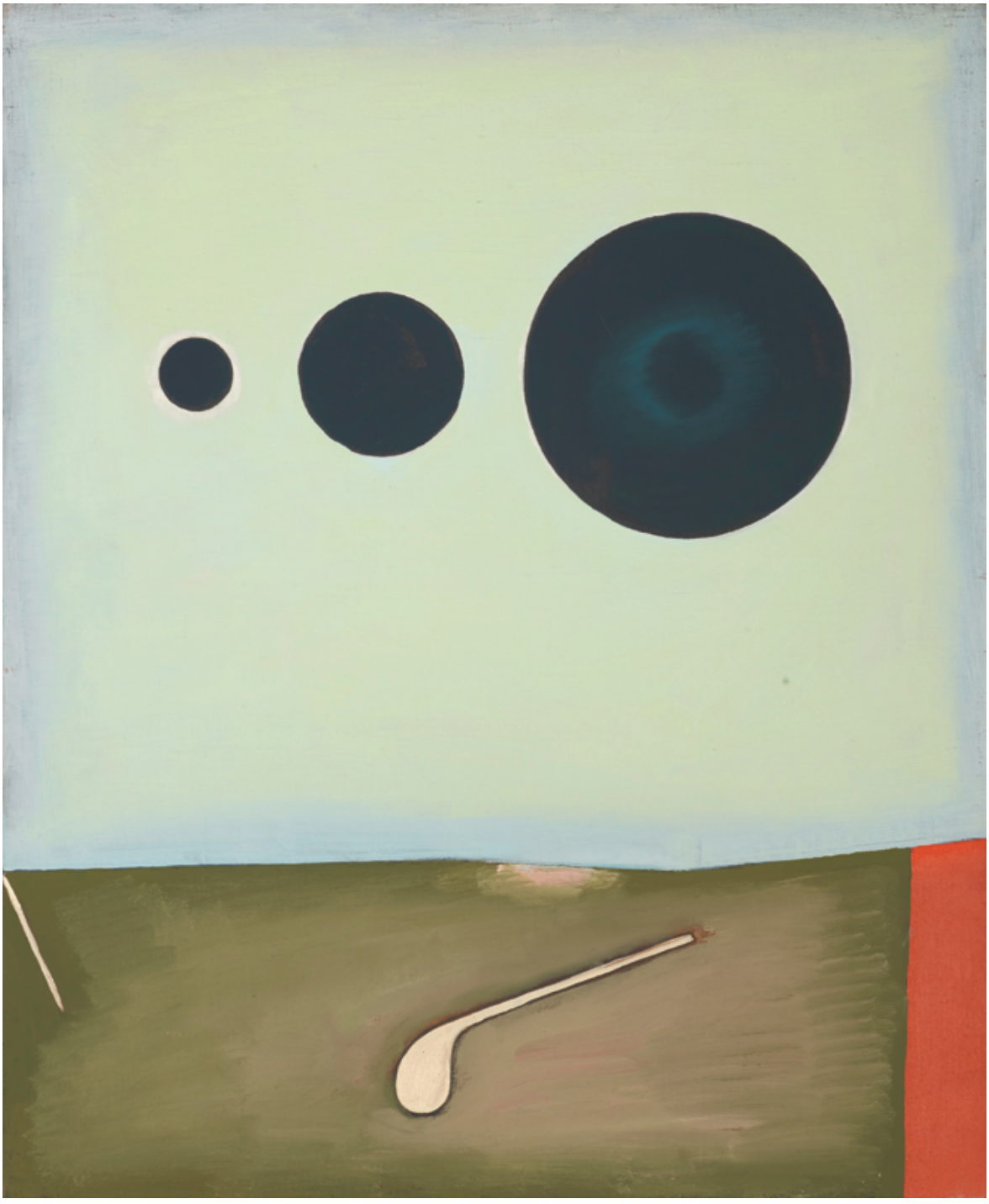

Stanisław Fijałkowski (1922–2020)
2.IV.60 | 1960
olej na płótnie | oil on canvas | 73×60 cm

Jan Berdyszak (1934–2014)
Rzeźba rysowana II | Drawn sculpture II | 1966
stal | steel | 70×55×60 cm

Henryk Stażewski (1894–1988)
Relief nr 39 | 1972
akryl, płyta pilśniowa, drewno | acrylic, fibreboard, wood | 61×61 cm

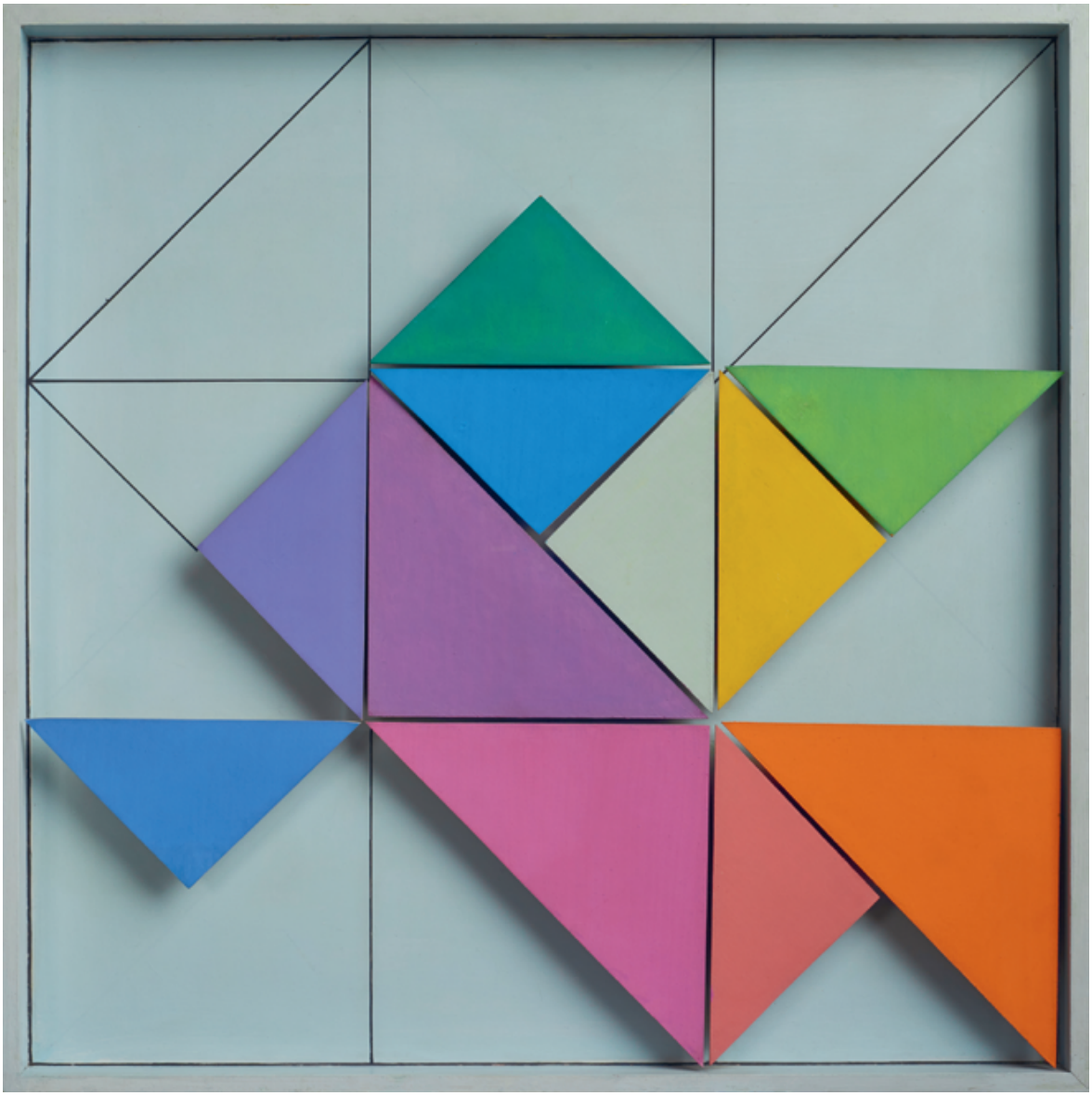

Henryk Stażewski (1894–1988)
Relief nr 5 | 1969
akryl, płyta pilśniowa, drewno | acrylic, fibreboard, wood | 60×60×4 cm

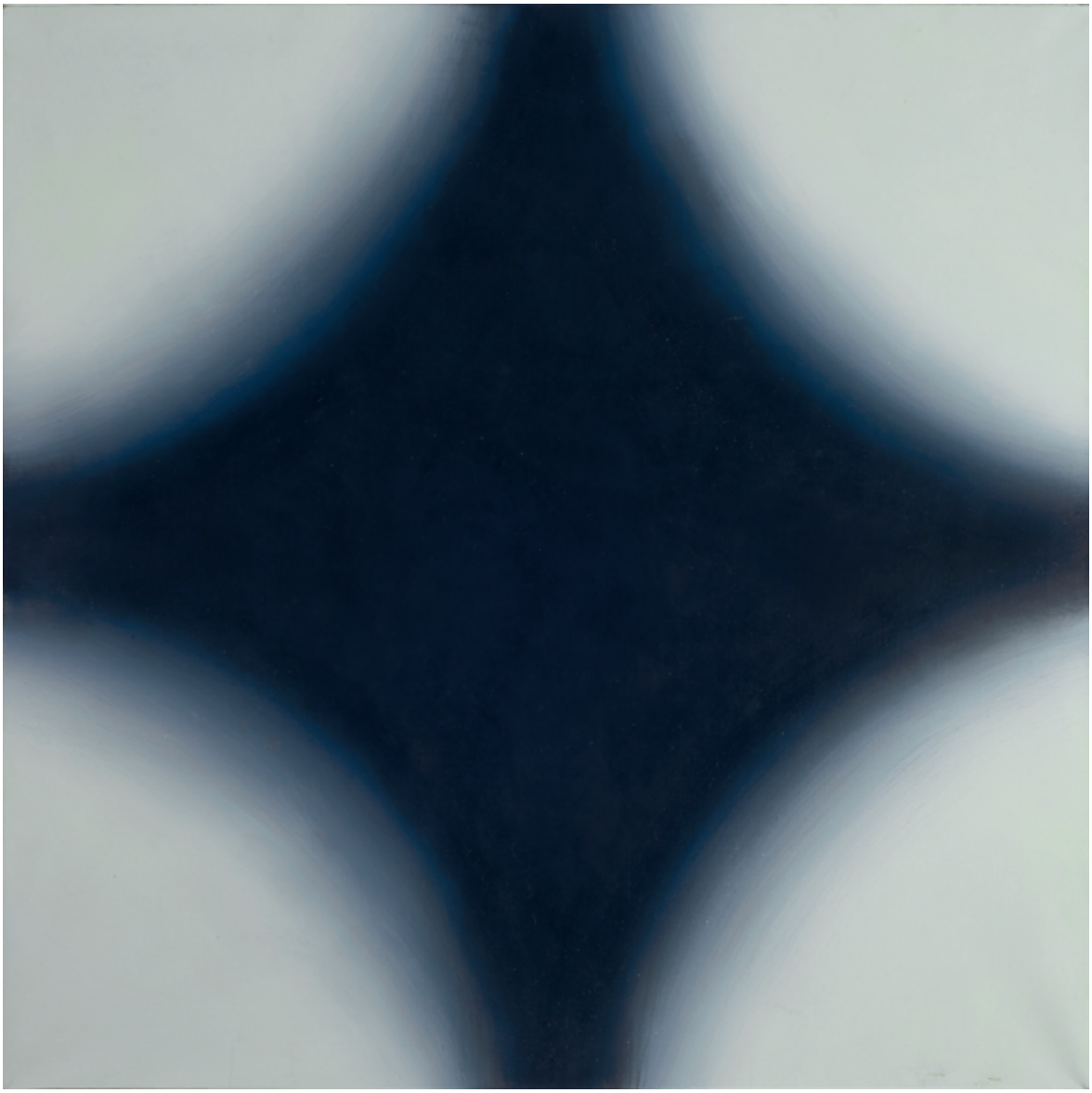

Wojciech Fangor (1922–2015)
#28 | 1964
olej na płótnie | oil on canvas | 100×100 cm

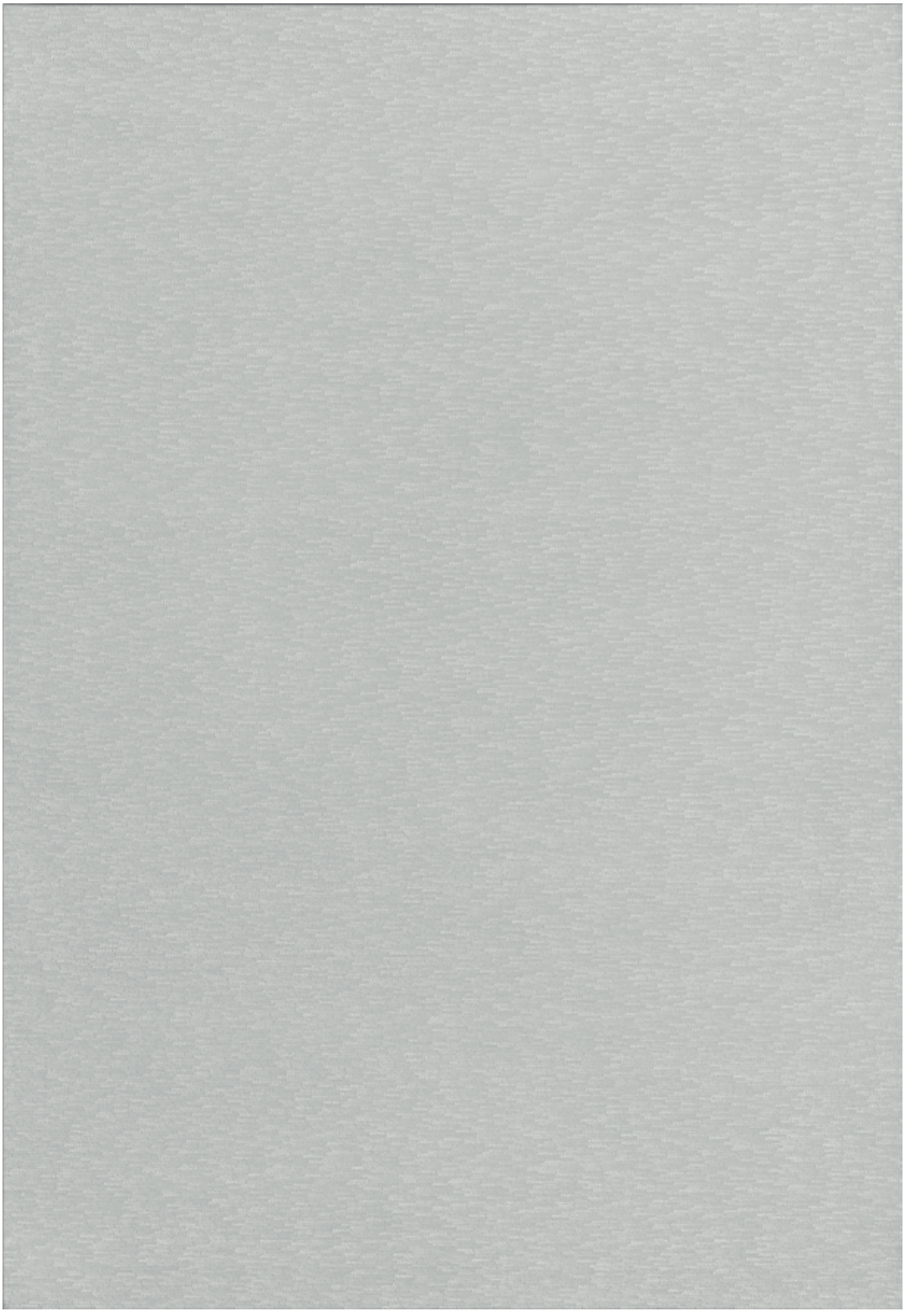

Roman Opałka (1931–2011)
Opałka 1965/1-∞, Detail 2932296–2956570
akryl na płótnie | acrylic on canvas | 196×135 cm

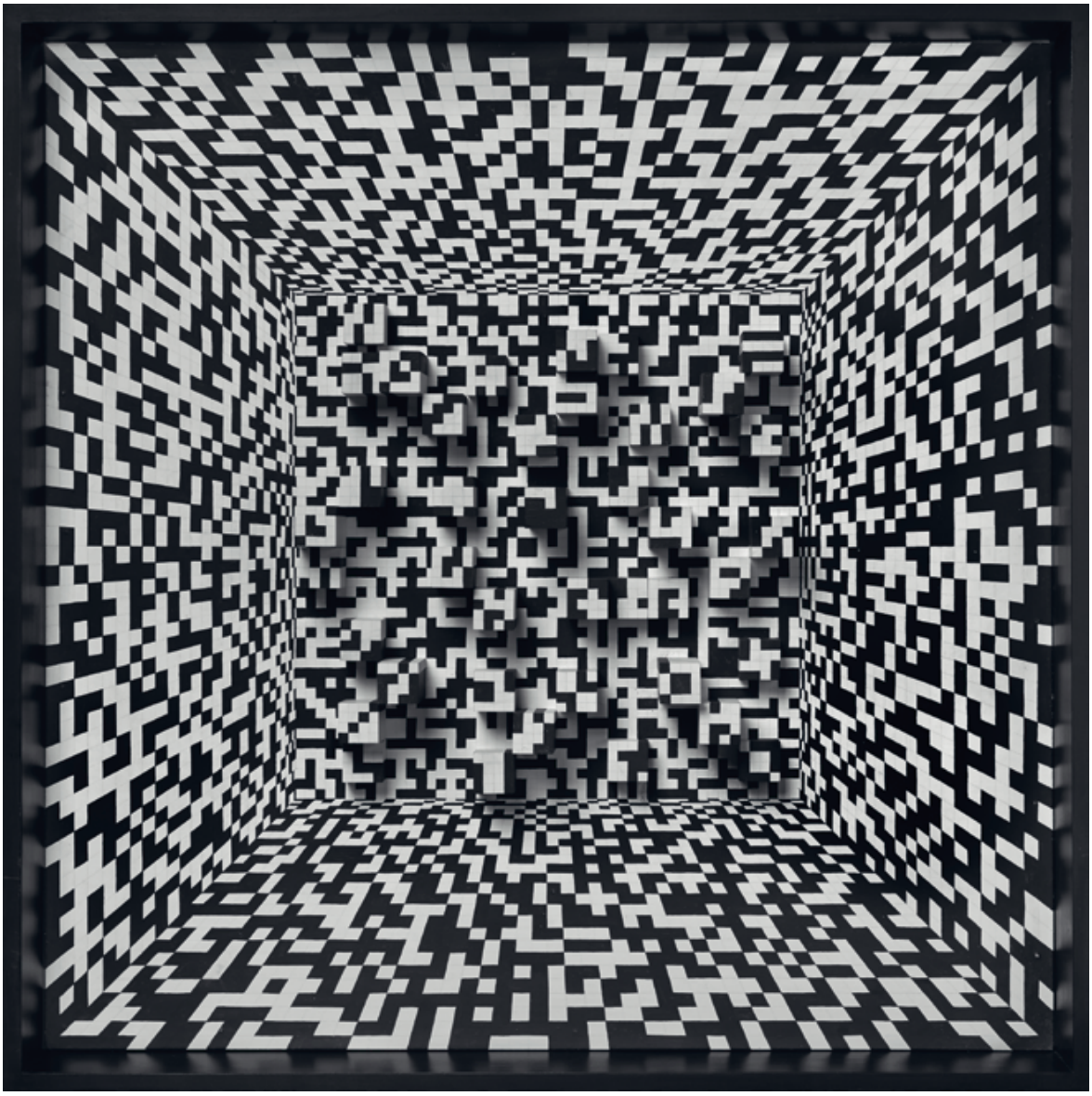

Ryszard Winiarski (1936–2006)
Obszar 130. Penetracja przestrzeni iluzorycznej z punktem zbiegu w środku obszaru. Zmienna losowa – kostka do gry
Area 130. Penetration of the illusory space with the point of convergence in the centre of the area. Mutable lot – dice | 1973
akryl, płyta pilśniowa | acrylic, fibreboard | 104×104×12 cm

Ryszard Winiarski (1936–2006)
Gra nr 5 | Game no. 5 | 1976
Plansza 100 x 100 cm , 44 czarne oraz 42 czerwone piony | Board 100×100 cm, 44 black and 42 red counters

Edward Krasiński (1925–2004)
Interwencja | Intervention | 1978
akryl, taśma Scotch Blue, płyta pilśniowa | acrylic, Scotch Blue tape, fibreboard | 70×51,5 cm

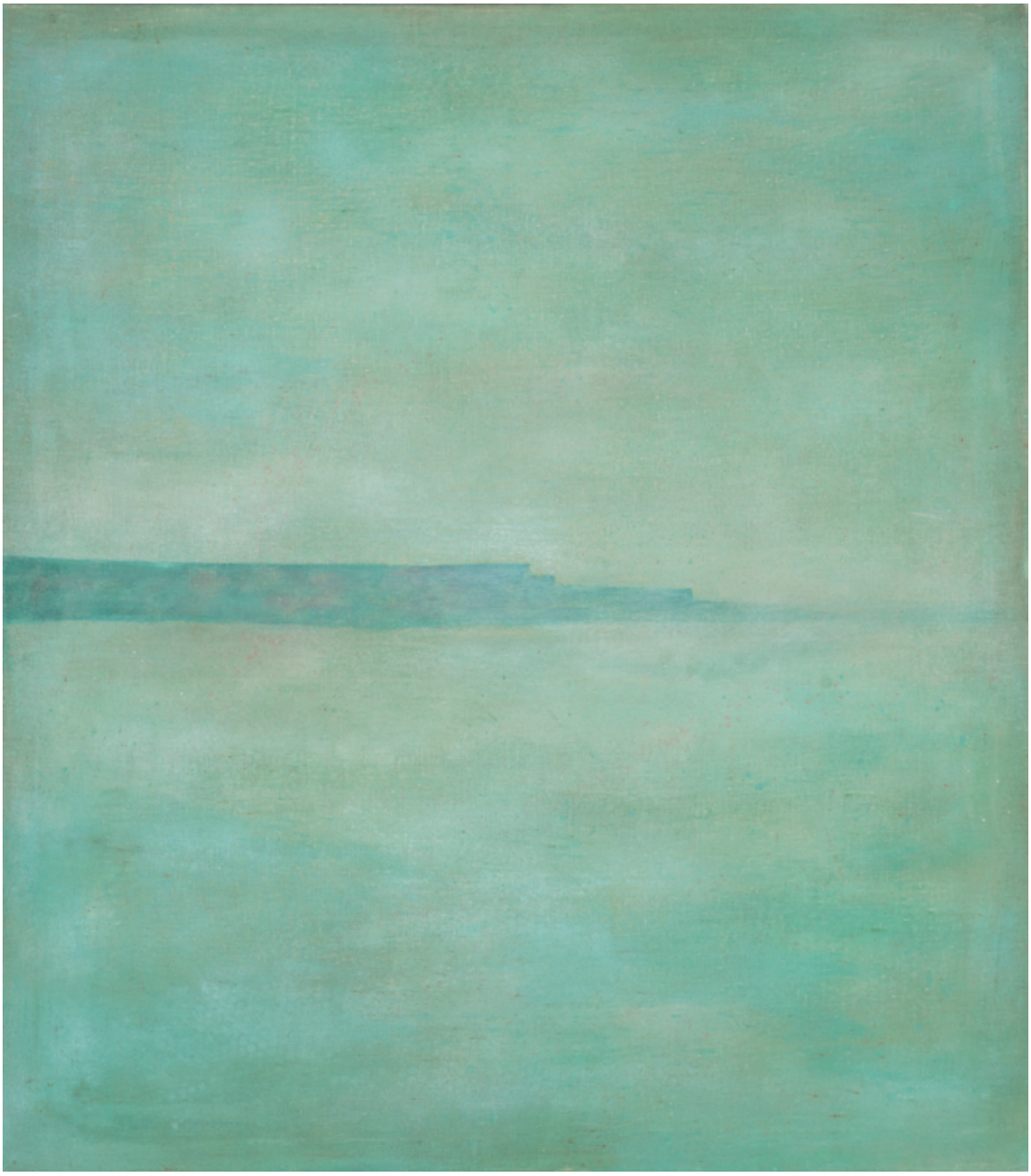

Kajetan Sosnowski (1913–1987)
Obraz chemiczny | Chemical Painting | 1975
technika własna na płótnie | own technique on canvas | 130×114 cm

Magdalena Abakanowicz (1930–2017)
Dorota | 1965
sizal, włosie, wełna | sisal, horsehair, wool | 140×200 cm

Teresa Rudowicz (1928–1994)
Kompozycja z Polą Negri | Composition with Pola Negri | 1971
technika własna | own technique | 79×66 cm

Alina Szapocznikow (1926–1973)
Autoportret | Self-Portrait | 1971
brąz | bronze | 22×27×23 cm

Erna Rosenstein (1913–2004)
Chorągiew | The Banner | 1975
technika mieszana na płótnie | mixed technique on canvas | 60×80 cm

Jadwiga Maziarska (1913–2003)
Kompozycja | Composition | 1969
technika własna, płyta | own technique, board | 98×85 cm

Jerzy Nowosielski (1927–2011)
Kobieta w lustrze | The Woman in the Mirror | 1977
akryl na płótnie | acrylic on canvas | 100×70 cm

Teresa Pągowska (1926–2007)
Plaża w deszczu (z cyklu Figury Magiczne) | Beach in the Rain (from the series "Magic Figures") | 1978
olej na płótnie | oil on canvas | 150×159 cm

Jerzy Korolkiewicz (*ur.* | *b.* 1948)
Hamak | The Hammock | 1977
olej na płótnie | oil on canvas | 136×200 cm

Ewa Kuryluk (*ur.* | *b.* 1946)
W samochodzie II | In the Car II | 1975
akryl, kolaż na płycie pilśniowej | acrylic, collage on board | 100×100 cm

Jan Dobkowski (*ur.* | *b.* 1942)
Emocje świetlne | Light Emotions | 1971
olej na płótnie | oil on canvas | 194×142 cm

Jerzy „Jurry" Zieliński (1943–1980)
Ostatni płomienny cel | The Last Fiery Target | 1976
olej na płótnie | oil on canvas
51×70.5 cm

Natalia LL (*ur.* | *b.* 1937)
Przebudzenie | Awakening | 1978
odbitka żelatynowo-srebrowa | gelatin silver print | vintage print | 49×49 cm

Teresa Tyszkiewicz (1953–2020)
Image blanc | 2000
akryl na płótnie, szpilki | acrylic on canvas, pins | 141×104 cm

Włodzimierz Pawlak (*ur.* | *b.* 1957)
Czy śpię, czy czuwam, ciągle słyszę trąby sądu ostatecznego | Whether I'm asleep or awake, I can still hear the trumpets of the Judgement Day | 1986
olej na płótnie | oil on canvas | 160×135 cm

Paweł Kowalewski (*ur.* | *b.* 1958)
Mon Cheri Bolscheviq | 1984
olej na płótnie | oil on canvas | 100×81 cm

Marek Sobczyk (*ur.* | *b.* 1955)
Gdzie jeszcze w Polsce się biją | Where else in Poland are still fighting | 1989
olej na płótnie | oil on canvas | 190×320 cm

PO UTRACIE WŁADZY CZERWONI KHMERZY NADAL PROWADZĄ WALKĘ PRZEDE
STKIM PRZECIWKO
WIETNAMSKIEJ WSPIERAJĄCEJ OBECNY RZĄD KRAJU
AŁAJĄ TEŻ ODDZ
ORIENTACJI POLITYCZNYCH
ZBROJNĄ WALKĘ
W TYM KRAJU
PARTYZANTKA
WSPIERANY PRZEZ USA
RZĄD JEST ZWALCZANY
PRZEZ LEWICOWĄ
PARTYZANTKĘ
PRZECIWNIE
ISTNIEJĄ
OBAWY,
ŻE WOJNA
DOMOWA MOŻE
SIĘ JESZCZE ZAOSTRZYĆ

Tadeusz Kantor (1915–1990)
Trzymam obraz, na którym jestem namalowany jak trzymam obraz | I am holding a painting on which I am painted as I am keeping a painting | 1987
akryl na płótnie, konstrukcja metalowa, przedmioty | acrylic on canvas, metal construction, objects | 225×181 cm

Magdalena Abakanowicz (1930–2017)
Figury kroczące | Walking Figures | 2008
beton, żywica, płótno workowe | concrete, resin, sack canvas | 200×67×95 cm; 216×73×110 cm; 220×75×115 cm; 200×66×94 cm

Wilhelm Sasnal (*ur.* | *b.* 1972)
Obraz nr 81 | Painting no. 81 | 1999
olej na płótnie | oil on canvas | 40×40 cm

Marcin Maciejowski (*ur.* | *b.* 1974)
Bez tytułu (lekcje angielskiego) | Untitled (English lessons) | 2002–2003
olej na płótnie | oil on canvas | 90×95 cm

Wojciech Fangor (1922–2015)
Starak | Environment | 2015
olej na stali | oil on steel
600×300×300 cm

Fundacja Rodziny Staraków | Starak Family Foundation
Fundatorzy | Founders
Anna i Jerzy Starak
Prezes zarządu Fundacji | President of the Board of the Foundation
Elżbieta Dzikowska
Kuratorka | Curator
Spectra Art Space | Starak Collection
Ania Muszyńska
Zespół | Team:
Magdalena Marczak-Cerońska
Kama Kieremkampt

Wydawca | Published by
Fundacja Rodziny Staraków
przy współpracy z | in cooperation with
Fundacja PSW Promocji Sztuki Współczesnej www.fpsw.org

© Fundacja Rodziny Staraków 2021